

ESTERI **Enshokolezi**

Ecitabu ca Esteri cishambâla ebiyêrekîre okucunguka kw'olubaga lwîshogwa oku bulyo bw'omukazi. Hamani erhi ali mukulu w'abasirika boshi b'e Persi, alonza okunigûza Abayahudi boshi b'omu cihugo c'e Persi. Esteri, mukazi muguma wa Muyahudi wayankagwa na mwâmi, abaciza. Esteri akâg'irhabâlwa na nalume Mardokeyo omu burhegesi bwâge. Buzinda bwa nyuma, akalamo k'Abayahudi kâhinduka. Hamani amanikwa, Mardokeyo amukûla oku cirhi n'Abayahudi bàmalîra abashombanyi bâbo. Olusiku lukulu lwa Purimu lijirwa oku kukengêza okwo kuhima amatumu.

Eci citabu cihugûla enshombo y'amashanja manji ga mîra oku Buyahudi bulya bagwêrhe akalamo kâbo n'obwôrhere burhashushini n'obw'abalungu bâbo. Eci citabu cilonza okumanyîsa oku Nyamuzinda ye rhegeka ebibonekana omw'igulu lyoshi (Est 4, 13-17).

Omusengero gwa Mardokeyo n'ogwa Esteri gubà guyunjwîre bukuze bw'Endagâno ya mîra . Ecitabu ca Esteri cayandikagwa omu lulimi lw'ecihabraniya; cikiwône cirimwo ecigabi cayandikagwa omu lulimi lw'ecigereki, eco cigabi c'ecigereki cijîre cazabûlwa n'olufabè luli omu mandiko.

1. Omukulu w'e Persi arhêra Abayahudi: cigabi
1, 1—3, 15

2. Abayahudi bayôkolwa na Esteri. cigabi. 5,
1—10, 3.

Ebishokwîre

Ebilôrho bya Mardokeyo

(1 (a)) Omu mwâka gwa kabirhi kurhenga Asuerusi ali mwâmi mukulu, omu lusiku lurhanzi lw'omwêzi guderhwa mwêzi gwa Nisani, ebilôrho byanacihikira Mardokeyo mwene Yayiri, mwene Shimeyi, mwene Kishi, w'omu mulala gwa Benyamini, (1 (b)) Mardokeyo ali Muyahudi wayûbakaga e Suza, ali muntu mukulu olengerîre w'oku bwâmi. (1 (c)) Ali muguma wamuli balya bantu Nabukondonozi mwâmi w'e Babeli agwârha mpira e Yeruzalemu anahahêka omu bujâ haguma na Yekoniya mwâmi w'e Yûda. (1 (d)) Mardokeyo alôrho ntya: Hayîsha ecihôgêro n'endûlù, emilazô y'enkuba yakungula, idaho lyageramwo omusisi, igulu lyoshi lyajuguma. (1 (e)) Mpangaza nkulu ibirhi zayisha zaja karhumbi k'okulwa. Ziri zaheba ccimorôgo (1 (f)) Erhi eco cimorogo cishakanya, ngasi ishanja lyacirheganya okurhêra olubaga lw'a bashinganyanya. (1 (g)) Lwâbà lusiku lw'endunduli n'omwizimya. Amalibuko, ecôbà, n'ecikangô byagwârha igulu. (1 (h)) Ishanja lyoshi ly'abashinganyanya lya shandâzibwa; obuhanya bwalyo bwaligezamwo omusisi. Olubaga lwoshi lwacirheganya okuhererekêra lwanayakûza Nyamuzinda. (1 (i)) Omulenge gwâbo gwayôrha nka kula amîshi manji gw'olwîshi gashalala ah'iriba lisungunu. (1 (j)) Obulangashane bwâbà, izûba

nalyo lyapamuka. Okubundi abakenyi bakuzibwa, balabarhanya abagale. ^{(1 (k))} Omu kuzûka kwâge, Mardokeyo abona birya bilôrho byoshi n'emihigo ya Nyamuzinda, abîka eryo ihwe omu murhima gwâge kuhika budufu. Akaz'ilongereza kurhi akabiyumva bwinjinjà.

Bahigira okuyîrha mwâmi

^{(1 (l))} Mardokeyo alamaga aha bwâmi boshi na Bigtani na Tareshi, abo babirhi erhi zibà nkonè z'aha bwâmi z'okukaz'ilanga ebirugu. ^{(1 (m))} Mardokeyo ayumva zirya nkonè zidwîrhe zacigamba, alonza okumanya bici zidwîrhe zaderha. Lêro ayumva oku zirheganyize okuyîrha mwâmi Asuerusi. Okubundi anacizimbira mwâmi gulya mwanzi. ^{(1 (n))} Mwâmi adokereza zirya nkonè, erhi zibà zamayâga, arhegeka mpu ziyirhwe. ^{(1 (o))} Mwâmi anaciyandikisa ebyo mpu lyo bilek'iyibagirwa; Mardokeyo naye abiyandika. ^{(1 (p))} Ntyo mwâmi aha Mardokeyo omukolo aha bwâmi anamuhembera lirya ihwe amuzimbiraga. ^{(1 (q))} Erhi aha bwâmi habà Hamani, mwene Hamedata w'e Agagi erhi abà murhonyi bwenêne wa mwâmi. ^{((r))} Oyo Hamani akaz'ilonza okulibuza Mardokeyo lyo acîhòlera zirya nkonè ibirhi.

I. Asuerusi na Wasti

Olusiku lukulu lwa Asuerusi

¹ Gali mango ga mwâmi Asuerusi, - obwâmi bw'oyo Asuerusi bwarhangiriraga e Buhindi bwahika e Etiyopiya, ebihugo byâge byoshi byâli haguma igana na makumi abirhi na nda.

² Ago mango, erhi mwâmi Asuerusi ahebire entebe yâge y'obwâmi aha Suza.

³ Omu mwâka gwa kasharhu gw'e ngoma yâge, ayimangira olusiku lukulu ajiriraga, barhambo b'engabo yâge y'abasirika, mwâli abakulu b'omurhwe gw'e Persi n'ogw'e Mediya, abaluzi n'abarhegesi b'ecihugo.

⁴ Alonzagya okubayêreka obugale bw'ecihugo câge n'obwinjà bwâco kuguma n'obugale bw âge yênene, ajizire ntyo nsiku nyinji, nsiku igana na makumi gali munâni.

⁵ Erhi ago mango gagera, mwâmi alonza okujirira abantu b'oku bwâmi bwâge nabo olukulu lwa nsiku nda aha Suza, kwo karhwa-bwâmi, kurhenga oku mukulu kuhika oku mwâna, omu busani bw'oku bwâmi.

⁶ Omwôla moshi mwâli muyunjwire mwinjih-irizo gw'emishangi myêru, ey'irangi ly'omugôla, ey'akaduku, omukara, eby'obutonebutone; yalimanisirwe n'emigozi y'ecitâni n'ey'akaduku, byâli bishwêkîrwe oku rhugondo rhw'ebyûma by'olunyerere, n'oku mitungo migwike omu cirabuye cêru; encingo z'amasholo n'ez'ebyûma by'olunyerere zâli omu bululi bubambemwo amabuye garhabonekerera g'e Porifire, n'ecirabuye cêru n'ec'omusengu.

⁷ Bakagi nywera omu bikombe by'amasholo na bya ngasi lubero, idivayi lyanacibulagwa nka mîshi erhi o kwola kuhâna kwa mwâmi kurhuma.

⁸ Cikwônene barhasêzagya ndi okunywa, bulya mwâmi ali erhi ahânyire irhegeko mpu baleke ngasi muguma akanywa oku analonzize.

Olwa mwamikazi Wasti

⁹ Naye omwâmikazi Wasti* oku lwâge ali ajizire olukulu oku bakazi omu bwâmi bwa Asuerusi.

¹⁰ Olusiku lwa kali nda, ago mango erhi mwâmi acirimwo orukara, arhegeka Mehumana na Bizeta, Harbona, Bigta, Abagta, Zetari na Karkasi zâli nshâgi zâge, oku banali nda bakazâg'ikola omwo bwâmi,

¹¹ anacibarhuma mpu baj'ihamagala omwâmikazi Wasti, mpu anayishe ayambîrhe ecimanè câge c'obwamikazi ly'olubaga nalo lubona obwinjâ bwâge kuguma n'abarhambo boshi; bulya nêci okunali arhahimagwa kuyinjiha.

¹² Ci olya mwamikazi Wasti arhayîshaga, alahira buyumva akanwa mwâmi al'irhumire enshagi zâge; okwôla kwarhuma mwâmi akunira bwenêne oburhè bwâge bwayâka.

¹³ Okubundi mwâmi anacihamagala abagula bâge ekagombe, balya bayîshi amarhegeko. Ntyôla kwo olubanja lwa mwâmi lwanakazâg'ihêkerwa balya bashinganyanya n'abishi amarhegeko ekagombe.

¹⁴ Abamuli hôfi, ali: Karshena, Shetari, Admata, Tarshishi, Meresi, Marsena na Memukani, hali baluzi nda b'e Persi n'e Mediya bo bakazâg'ilola mwâmi ebusù, bo banali ba burhanzi omu bwâmi boshi, abadosa, erhi:

¹⁵ «Nk'oku binashingânîne n'irhegeko, mbwîri nâni, kurhi mwamikazi Wasti akwânîne okujirirwa, omuntu orhalonzizi okushuza oku

* **1:9 1, 9** Izîno lya Wasti: kuli kuderha «mwinjâ kulusha», «muzigirwa», «ntonyi-nkundwa», «mwîfinjwa».

irhegeko lya mwâmi Asuerusi n'obwo omu kumuhamagala mwâmi anamurhumire enshagi zâge?»

¹⁶ Embere za mwâmi n'embere za balya barhambo bakulu, Memukani anacishuza, erhi: «Yâgirwa arhali mwâmi yêne mwamikazi Wasti anajirire okubî, ci n'abarhambo bakulu boshi, ciru n'olubaga loshi lunayûbasire omu ngasi ishwa lya mwâmi Asuerusi.

¹⁷ Okwôla mwamikazi anajizire kurhabule okuhika omu marhwiri g'abandi bakazi, bulya bakola baboneraho nabo kurhi bayish'ikagayaguza b'îba wâbo; mpu ka mwâmi Asuerusi yêne arhali ahânyire irhegeko mpu mwamikazi Wasti ayishe ci kwônene arhanacyishaga!»

¹⁸ Kw'olu lusiku lw'ene lônene, abakazi b'abarhambo b'omu Persi n'abâ omu Mediya bamanya eryo ishuzo lya mwamikazi, n'izû lici barhashuzemwo abarhambo bakulu ba mwâmi, kandi obôla hanazûka akigayanwe na ishâbâbè linji.

¹⁹ Mwâmi akanabona kushingânîne, irhegeko lirhenge omu kanwa kâge n'eryo irhegeko irhondo ntà muntu walihamaga omu marhegeko g'Abapersi, n'ag'Abanyamediya goshi, lihanze Wasti irhondo arhacibonekaga omu masû ga mwâmi Asuerusi; n'ecôla cikono câge c'okubâ mwamikazi, mwâmi acihe owundi mukazi mwinjà kumulusha.

²⁰ Kandi eryo irhegeko lyanajirwa na mwâmi w'e Mediya, limanyisibwe omu cihugo ca mwâmi coshi; na ntyôla abakazi boshi banakaz'ikenga

b'ibà wâbo abè mukulu erhi munyinyi.

²¹ Ebyôla binwa byasimîsa bwenêne mwâmi na balya barhambo bâge bânali ekagombe boshi naye. Mwâmi anacishimba kulyâla Memukani anaderhaga.

²² Ago mango, mwâmi anacirhuma amaruba omu cihugo coshi, ngasi hantu nk'oku baderhaga yo na nk'oku bayandika yo mpu lyo ngasi mushamuka akaz'ikengwa nka mukulu ahamwâge.

II. Mardokeyo na Esteri

2

Esteri abà mwamikazi

¹ Erhi kugera nsiku, mwâmi Asuerusi erhi amajaga arhûlûla kuli bulya burhè kandi ashub'irhanya ebindibindi kuli mukâge Wasti, arhanya kuli lulya lugendo lwâge na ngasi mihigo yafundisirwe kuli ye.

² Okubundi obwôla, abà rhumisi ba mwâmi bakazâg'imukolera muli agôla mango banacimubwîra, mpu: «Bajè balongeza mwâmi abânanyere b'emishikira binjinjâ banaciri babikira.

³ Mpu mwâmi ajire omurhwe gw'abantu bajà bashûbûza omu bihugo byâge byoshi balya bananyere banali binjâ na babikira, boshi babashûbûlize aha Suza omu cogo ciguma oku burhegesi bwa Hegeyi, nshâgi ya mwâmi, olya olanga bakà-mwâmi boshi. Oyûla abahà ngasi ebi banalagîrîrekwo okw'iranga lyâbo,

⁴ n'omwânanyere wankanasimîsa mwâmi muli abôla bananyere boshi oyôla ye wajà ahâli ha Wasti omu kubà mwamikazi». Ezôla nkengêro zasîmîsa mwâmi n'okola kwo kwanabirage.

⁵ Ago mango aha burhwâli bw'aha Suza, hali omuyahudi izîno lyâge ye Mardokeyo, mugala wa Yayiri ya Shimeyi, mugala wa Kishi w'omu bûko bwa Benyamini.

⁶ Ali muntu wayîshaga adwîrhwe mpira kurhenga e Yeruzalemu, kuguma na balya bandi bayishaga badwîrhwe haguma na Yekoniasi, mwâmi w'e Yûda; mwâmi Nabukondonozi erhi ye oyîmire omu Babiloni, abaluliza.

⁷ Akazâg'ilêra hinyere higuma izîno lyahyo hyo hyâli hi Hadasa nîsi erhi Esteri, hyâli hya mwishê, hyâli hyananyere hya nfuzi, hirhacijiraga îshe na nina, Cikwônene hyajiraga iranga linjà n'ebirumbu bisogorosire bwinjà, hyanali hinjinja. Erhi ababusi bâge bafà boshi, Mardokeyo ahihêka emwâge akahilera nka mwâli wâge w'omunda yâge yênene.

⁸ Erhi elyôla irhegeko lya mwâmi linagera omu cihugo coshi, n'erhi babà bamashûbûza bananyere banji omu côgo c'aha Suza; banacibahà Hegayi mpu akaz'ibalanga. Esteri abarhòlwamwo, banacimuhêka omu bwâmi erhi banalanzirwe na Hegayi, mulanzi w'abakazi.

⁹ Oyo mwânanyere anacimusîmîsa bwenêne, amurhonya. Anaciyumva asunisirwe oku murhima gwâge okumuhà ngasi ebi omukazi akanacirhonesamwo byoshi emw'ibà. Anacimuhêreza bambalikazi nda bacîshogagwa

omwôla bwâmi, anacibahêka omu yagoyago nyumpa omwôla cogo.

¹⁰ Esteri arhali amanyîsize ali wa bûko buhi na babusi bahi bamuburha bulya Mardokeyo ali amuhanzize okumanyîsa ntyôla.

¹¹ Ngasi lusiku Mardokeyo akazâg'iyîsh'icîgezageza ahôla cogo c'abakazi mpu ayumve emyanzi ya Esteri n'oku amagala gâge gayôsire.

¹² Ngasi mwânanyere aligwêrhe akâge kasanzi k'okuj'emunda mwâmi Asuerusi ali, n'irhegeko ly'abakazi lyâli lihunyire myêzi ikumi n'ibirhi. Agôla mango goshi g'amarheganyo gali gagabirwe ntyâla: omu myêzi ndarhu, bali ba gwâsirwe okukaz'icîshîga amavurha g'obukù; n'omu yindi myêzi ndarhu, bakaz'icîshîga amanukato na ngasi mugavu omukazi akomerera okucîshîga ly'alanga bwinjà iranga lyâge.

¹³ Bakola bajà emunda mwâmi ali, ngasi mwâna nyere ankahashire okuhûna ngasi ebi analonzize, banamuhebyo anabigendana akola arhenga omwôla cogo ajà emunda mwâmi ali.

¹⁴ Anajayo bijingo, na sêzi bubà bwamaca, anashubira omu cindi cogo cakazâg'ilangwa na Shashigazi, nkonè, ye wakazâg'ilanga abakazâg'ilaza mwâmi. Munyere wa bene oyôla arhankacishubîre emunda mwâmi ali, nkaba mwâmi acifinje ye anamurhumize mpu bamulêrhereye.

¹⁵ Ci Esteri mwâli wa Abihayili naye yêne mwishè wa Mardokeyo, olya wakazâg'imulera

nka mwâli wâge, erhi amango gâge gahika g'okujà emunda mwâmi ali, arhahûnaga bindi bici okuleka ebi abwîragwa na Hegayi wali murhonyi wa mwâmi; na mulanzi wa abôla bagoli. Esteri ngasi banakazâg'imu lolakwo banakaz'imusîma kulusha.

¹⁶ Esteri anacihêkwa emunda mwâmi ali omu bwâmi bwâge omu mwêzi gwa kali ikumi gwo guderhwa mwêzi gwa Tebeti, go gwaligi mwâka gwa kali nda kurhenga oyôla mwâmi ali oku ntebe.

¹⁷ Mwâmi anacirhonya bwenêne Esteri kulusha abandi bagoli boshi, arhona azigirwa kulusha abandi bananyere boshi. Anacimuyambisa ecimanè c'obwamikazi oku irhwe anacimujira mwamikazi ahâli ha Wasti.

¹⁸ Mwâmi anacijira olusiku lukulu bwenêne oku barhambo n'oku barhumisi bâge boshi lyo lyâli idinye lya Esteri, amarhambo gâge goshi gahumûka, na mwâmi anacivangulira binjà binji oku bantu b'omu bwâmi bwâge boshi. Mardokeyo na Hamani

¹⁹ Obwo bwa kabirhi amango abânanyere bajaga emunda mwâmi ali Mardokeyo ali abwârîre aha muhango gwa mwâmi.

²⁰ Esteri arhamanyîsagya oli aha aburhwa oli olubaga lwâge nka oku Mardokeyo anamukomêrezagya, bulya ye wamuleraga.

²¹ Muli agôla mango Mardokeyo ali abwârîre omu muhanda gwa mwâmi, Bigtana na Tareshi bali barhonyi babirhi ba mwâmi, bo bakazâg'ilanga omu bwâmi, omutula gwarhuma bali bakola bayîrha mwâmi Asuerusi.

²² Mardokeyo anacimanya ogwo muhigo gwâbo, anacikanya aj'imanyîsa mwamikazi Esteri ogwôla mwanzi, naye aj'igubwîra mwâmi ahâli ha Mardokeyo.

²³ Erhi babà bamodôkereza emyanzi, banabona oku kwo binali, abôla barhonyi bombi bamanikwa oku murhi n'okwôla kwanaciyandikwa omu citabu c'emyanzi eyêrekîre mwâmi erhi anadwîrhe abona.

3

¹ Erhi ebyôla byoshi bibà byamâgera, mwâmi Asuerusi, akuza Hamani mugala wa Hamdata omu cihugo c'Agagi, amukengesa bwenêne, amuyûshûlira ecikono c'obukulu, ashuba ye murhanzi omu barhambo bâge boshi.

² Abarhumisi ba mwâmi boshi banali aha burhambi bwâge omwôla ngo bakà z'ifukamiriza embere za Hamani, bulya kwo mwâmi anali arhegesire ntyôla.

³ Abarhumisi ba mwâmi babaga ahôla muhango banacibwîra Mardokeyo, mpu: «Cirhumire watwa omu irhegeko lya mwâmi?»

⁴ Nakulya kubà bakàzag'iyôrha bamurhonda ngasi lusiku arhanabayumvagya lêro bajimanyîsa Hamani, mpu balole erhi Mardokeyo anasera muli obwôla borhere bwâge ebwa kubà bali erhi bayumvîrhe oku abà Muyahudi.

⁵ Hamani anacibona oku Mardokeyo arhafukamaga embere zâge arhanafukamiriza embere zâge. Anacikunira bwenêne.

⁶ Ci agaya okumuhumakwo yênene bulya bamamubwîra ali wa bûko buci. Hamani alonza okumalîra olubaga lwa Mardokeyo loshi bo baligi Buyahudi banayûbakaga omu cihugo ca mwâmi Asuerusi coshi.

III. Abayahudi bashimbwa

Omulâli gw'okuyîrha Abayahudi boshi

⁷ Omu mwêzi murhanzi go guderhwa mwêzi gwa Nisani, omu mwâka gwa kal'ikumi na kabirhi kurhenga Asuerusi ali mwâmi, banaciyesha ecigole* ngasi lusiku na ngasi mwêzi, balinda bahika oku mwêzi gwa kal'ikumi na kabirhi, gwo mwêzi guderhawa Adari.

⁸ Okubundi Hamani anacibwîra mwâmi Asuerusi, erhi: «Omu mirhundu y'ecihugo câwe coshi muli olubaga lulumîre kuli ngasi murhundu, luyôrha luciyungwîre oku bandi bantu ba olubaga lwâwe, bajira gâbogâbo marhegeko galya garhali g'olubaga loshi ciru barhashimba amarhegeko ga mwâmi. Kurhakwânîni mwâmi alembere bantu ba bene abôla.

⁹ Mwâmi akabona kunashingânîne, bahane irhegeko ly'okubayîrha, nayîsh'ilyûla abajira ogwôla mukolo bihumbi ikumi bya nsaranga za

* **3:7 3, 7** Hamani akâg'iyesha ecigole mpu lyo amanya amango gakwânîne g'okunigûza Abayahudi, bulya ali erhi alâlîre okubanigûza.

talenta. Nanazihira omu mbîko ya mwâmi»†.

¹⁰ Mwâmi ahogola ehigondo hyâge omu munwe ahiyambika Hamani mugala wa Hamidata w'omu cihugo c'Agagi, muntu washombaga Abayahudi okulushire, asiriba amaruba gatumuzize Abayahudi anahirakwo akashè.

¹¹ Mwâmi anacibwîra Hamani, erhi: «Ensaranga ezôla wamâhâbwa n'olwo lubaga kwo na kuguma, olujirire nka oku onabwîne kushingânîne».

¹² Abayahudi ba mwâmi banacihamagalwa omu mwêzi murhanzi, omu nsiku ikumi n'isharhu z'omwêzi, hanacyandikira ngasi murhambo wa mwâmi, ngasi mugula na ngasi mukulu w'olubaga okwôla Hamani abarhegekaga, banakayandikira ngasi lubaga omu luderho lwâbo, kurhenga e Buhindi kuhika e Etiyopiya. Eryo irhegeko lyayandikwa oku izîno lya mwâmi Asuerusi banacihirakwo akashè hirya higondo hyâge.

¹³ Amaruba ganacilerengana omu ngasi murhundu gwa mwâmi goshi mpu bahungumule, banigûze, bayîrhe Abayahudi boshi; babè bâna, babè bakulu, babè bakazi, mpu baniguzihwe omu lusiku luguma omu nsiku ikumi n'isharhu z'omwêzi gwa kal'ikumi na kabirhi gwo guderhwa mwêzi gwa Adari, mpu banahagule ebintu byâbo byoshi.

† **3:9 3, 9** Hamani alonzize okuyêmêza mwâmi omu kulaganya okulyûla ensaranga nene bwenêne, aliyosire alangâfire oku omu kugalula ezo nsaranga ecihimbi câzo câyish'irhenga oku birugu by'Abayahudi bafire. Ezo nsaranga zâja omu mbîko lyo alyûla ensaranga z'ikôli, zirya Abayahudi banigûzibwa bakavusire.

(13 (a)) Yumvagya ebyâli muli agôla maruba: Omwâmi mukulu Asuerusi ayandikire abarhegesi ba bihugo igana na makumi abirhi na nda g'omu bwâmi bwâge kurhenga e Buhindi kuhika e Etiyopiya n'oku bandi barhambo b'emirhundu n'ababakulikire, agôla maruba gadesire ntyâla:

(13 (b)) Ciru akabà ntegesire amashanja mwandu, na ciru akabà ntegesire igulu lyoshi ntakalonza okurhegeka n'obuhashe bw'okurhindibuza abantu ci nti nyôrhe ngasi mango muntu wa murhima gwa bugula, muntu mutûdu, bambali bâni bakaz'iyôrha bali omu kalamo karhalimwo kadugundu na ntyôla obwâmi boshi bukwânîne bubè n'omurhûla buyôrhe burhûlwire kuhika oku lubibi lulyo olwa kuli bwenêne, ngasi muntu akaz'igendamwo buzira côbà abè n'omurhûla bulya bwo bubà bugale bwa ngasi muntu. (13 (c)) Erhi ncidôsa abahanûzi bâni kurhi okwôla kwankahashikana, Hamani, ye mugula mukulu bwenêne na mwîrhonzi, muntu mwene murhahabiri oku bushibirizi ajira omu kurhumikira kwâge, yeri wa kabirhi omu bwâmi, (13 (d)) amanyîsize oku hali olubaga lugwêrhe obulonza bubî lunali omu gandi mashanja goshi ga hano igulu mpu barhayumvanya n'agôla gandi mashanja ebwa kubà bajira gâbo gâbo marhegeko banakagayaguza amarhegeko g'abandi bâmi na ntyôla barhaziga ebihugo rhurhegeka byagendeka bwinjà.

(13 (e)) Erhi mbona oku omu gandi mashanja goshi olwôla lubaga luguma lônene lukayôrha luciyungwîre oku bandi bantu n'oku omu kubà

n'agâbo marhegeko banalonze okusêza abantu mpu bashimbe amarhegeko n'engeso zâbo, erhi rhubona oku okwôla kunarhume omurhûla gurrhacibonekana omu bantu erhi bo bârhuma.

(13 (f)) Rhubahunyire nti abôla boshi banadesirwe omu maruba ga Hamani, ye murhambo w'ebyâni; ye na larha wa kabirhi, boshi oku banali: kuguma n'abà kazi, n'abâna bâbo boshi banigûzibwe n'engôrho y'abashombanyi bâbo buzira bwonjo erhi kubabalira lebè; banigûzibwe oku lusiku lwa kal'ikumi na kani lw'omwêzi gwa Adari. (13 (g)) Na ntyôla ngasi boshi, bunôla kandi erhi mîra, balya banali bagwêrhe omurhima mubî olufû lw'akavulindi lubayandagaliza omu kuzimu; kandi omu nsiku zayîsha emikolo yîrhu yanabà n'omurhûla enakengwe omu cihugo cîrhu coshi.

¹⁴ Ebinwa byayandikagwa mw'agôla maruba, nka irhegeko liyêrekîre abantu boshi, byanacirhumwa omu cihugo ca Asuerusi coshi, kurhenga e Buhindi kuhika e Etiyopiya, mpu lyo ngasi muguma abà acîrheganyize oku lusiku lwanatwîrwe.

¹⁵ Oku irhegeko lya mwâmi agôla maruba ganacigenda dubaduba omu cihugo coshi. Ery'irhegeko lyanacimayîsibwa burhanzi aha burhwâlî bubà aha Suza. N'oku mwâmi boshi na Hamani bali oku mamvu bagorhomera, banafonfomera ebiryo, abantu b'omu lugo lwa Suza boshi bahira akaboko aha irhama.

4

Esteri na Mardokeyo balonza obulyo

bw'okuyâka obwôla buhanya

¹ Erhi anayumva oku kwo byalâlîrwe ntyôla, Mardokeyo asharhula emyambalo yâge ayam-bala sunzu, anacilabika oluvù. Okubundi anacikanya omu lugo loshi ajà abanda endûlù,

² anacigend'iyimanga aha muhango gujire aha bwâmi bulya ntâye wankagezire muli ogwôla muhango anacîhundikîre sunzu.

³ Omu ngasi cishagala banamanyisagyamwo ogwôla mwanzi gw'ebwâmi, oku ngasi Muyahudi wanali k'olwôla lugo kwabà kurhindibuka, kulaka n'okurhoza emirenge, kucîshalisa n'emirhanyo. Banji baj'omu mishîbo, bayambala sunzu, bacilabika oluvù.

⁴ Bambalikazi n'abalamba barhonyi ba Esteri bayish'imumanyîsa ogwôla mwanzi. Omwâmikazi, omungo gwamugwârha bwenêne. Arhuma abahêkera Mardokeyo emyambalo mpu lyo aleka sunzu wâge. Ci Mardokeyo acîlahirira.

⁵ Lêro okubundi obwôla, Esteri anacirhuma omwambali wâge Hataki, muguma w'omu barhonyi mwâmi alimuhire mpu bakaz'imukolera, Esteri anacimurhuma mpu agend'idôsa Mardokeyo kurhi byabîre na bici birhumire abà n'olugendo lwa bene olôla.

⁶ Hataki anahuluka ajà emunda Mardokeyo ali atamîre aha muhango gw'omuhanda gwa mwâmi.

⁷ Mardokeyo anacimurhondêreza oku binali byoshi anacimubwîra na kurhi Hamani alagânaga okurhulira ensaranga zirhali nyi oku mbîko ya mwâmi nka mpyîlo y'okumalîra Abayahudi.

8 Anacimuhà erya mpamîso y'olwandiko lw'irhegeko lyalumîzibagwa omu cihugo coshi mpu bayîrhe Abayahudi; n'okwôla kwankamanyisize Esteri ebyabîre byoshi. Anacimu komêreza mpu abwîre omugoli ajè emunda mwâmi ali amushenge obwonjo oku lubaga aburhagwamwo. (8 (a)) «Erhi kengêra mwâna wâni muli ziryâ nsiku z'amalibuko amango nakazâg'ikulîsa n'amaboko gâni. Bulya Hamani ye oligi wa kabirhi omu cihugo ca mwâmi, ahûnyire mwâmi mpu rhweshi rhufè!» (8 (b)) «Oshenge Nyakasane, orhuderhere emunda ali, orhufulumuse olufû!»

9 Hataki agaluka aj'ishambâlira Esteri ebyo binwa.

10 Esteri arhuma Hataki ajibwîra Mardokeyo, erhi:

11 «Bambali ba mwâmi boshi n'abayûbaka omu cihugo câge bayîshi oku ngasi muntu abè mulume, abè mukazi, erhi ankanacîshomya mpu ajè emunda mwâmi ali arhanahamagirwi naye, oyôla muntu anakumba ho nahalya omu irhegeko lidesire mpu oyôla muntu afè. Nk-abaga erhi mwâmi akanamuyêrekeza akarhi kâge k'amasholo, mwâmi anamanyîse ntyo oku oyûla muntu ababalirwe. Hamagera na nsiku makumi asharhu ntalalikwa mpu njè emunda mwâmi ali».

12 Hataki anacimanyîsa Mardokeyo ebyo binwa bya Esteri.

13 Naye Mardokeyo anacishuza Hataki, erhi: «Ojag'ibwîra Esteri, orhamanyaga mpu okwenge oli omu bwâmi, wênene Muyahudi wâfuma omu bandi.

14 “Bulya kwo binali erhi wankabà orhadesiri kanwa mwagano mango, okucira n’okuyôkoka kw’Abayahudi kwanarhenga handi*; w’oyo n’enyumpa ya sho mwanahûngumuka. Ndi wankamanya erhi arhali amango gali nkaga go garhumaga ôbà mwamikazi?”»

15 Esteri abwîra Mardokeyo, erhi:

16 «Ogend’ibwîra Abayahudi banali omu Suza boshi bacîshalise erhi nie ntuma. Murhalyaga murhananywaga miregerege isharhu na madufu asharhu. Oku lwâni lunda, nie haguma na bambalikazi bâni, nacîshalisa kuguma na ninyu. Na hanôla mbà namacîrheganya ntyôla, nanaj’emunda mwâmi ali, gwârhi irhegeko, akabà kufà nafà nanafâga».

17 Mardokeyo ashubira emwâge agend’ijira ku-lyâla Esteri amubwîraga.

Omusengero gwa Mardokeyo

(17 (a)) Mardokeyo ashenga erhi akengêra aminjà ga Nyakasane goshi, aderha erhi:

(17 (b)) Mâshi, Yâgirwa, Yâgirwa Mwâmi Ogala-byoshi, ebintu byoshi bibà oku buhashe bwâwe, na ntâye ciru n’omuguma wankakucîka nka wamalonza okuciza Israheli. (17 (c)) We walemaga empingu n’igulu, na ngasi birhangâzo bibà hanôla igulu. We mwâmi w’ebintu byoshi, na ntâco cankakucîka Nyamwagirwa!

(17 (d)) Oyîshi byoshi, orhahabiri oku arhali

* 4:14 4, 14 Kwanarhenga handi: Kwo kuderha emwa Nyamuzinda. Ntâ mango Abayahudi bâcîshomize okudarhula Nnâmahanga omw’izîno; bulya bâkengaga Nnâmahanga bwenêne. Nyamuzinda arhaderhagwa omw’izîno lyâge.

kujira cikanyi nîsi erhi bucîbonyi kandi erhi magene g'okubona irenge lyarhumaga nalahira okufukamira omwîbonyi Hamani. Bulya nêci nanacinyihya erhi kuciza Israheli kurhuma. (17 (e)) Ci kwônene najizire ntyôla, lyo ndek'ihà omuntu irenge likwânîne Nyamuzinda yênene; ntankanaharâmya owundi okuleka wênene, Yâgirwa Nnâmahanga, ci arhali ebwa kucivuna kwo kwarhuma najira ntyôla. (17 (f)) Na bunôla Yâgirwa Nnâmahanga, Mwâmi, we Nyamuzinda w'A brahamu, obabalire olubaga lwâwe; bulya abashombanyi bîrhu bakola ba rhulomolîre amasù mpu barhuyîrhe banaherêrekeze omwîmo gwâwe gwa kurhenga mîra. (17 (g)) Orhagayaguzagya omurhwe gwâwe, ogu wênene wacungulaga kurhenga e Mîsiri. (17 (h)) Yâgirwa oyumvîrhize omusengero gwâni! Omwîmo gwâwe ogufè obwonjo, emishîbo yîrhu oyihindule bushagaluke lyo rhulanga akalamo kîrhu rhunabè bantu bakuyimba irenge ly'izîno lyâwe, mâshi Nyakasane. Yâgirwa omanyè mâshi wankaheza orhunwa rhw'abakukuza. (17 (i)) Nabo bene Israheli balaka bwenêne n'emîsî yâbo yoshi omu kubona olufû lukola luli embere z'amasù gâbo.

Omusengero gwa Esteri

(17 (k)) Omwâmikazi Esteri naye oyakira muli Nyakasane erhi arhungwa n'obwôba bw'olufû lwalikola lumuyêrekîre luminomino. Anacihogola erya myambalo yâge y'obugale, ayambala ey'okucîbabaza n'okushîba; ahâli h'amanukato galya gabaya bwinjinjà oku

irhwe lyâge, alibumba luvù na ngasi bindi bya bibolêrereza. Arhohya bwenêne omubiri gwâge; n'ebiviri bishandabîne abà by'akola aj'agerana halya hoshi anakazâg'igera abà amashokôza amanayambaliza bwinjà. Ashenga Nyakasane Nyamuzinda w'Israheli aderha, erhi: (17 (l)) Nyamwagirwa, mwâmi wîrhu, wêne Nyamuzinda ntà wundi, ntabala nâni bulya obwînage oku niono nieshi ntà handi nankacikula oburhabâle okuleka emunda oli: bulya embaka zinyîshire, nkola ndi omu kanga k'okufâ. (17 (m)) Kurhenga eburhò bwâni erhi nciri aha mwîrhu, nayumvîrhe oku wêne ne Yâgirwa, we wacîshogaga Israheli omu karhî g'agandi mashanja goshi na balarha wacîshogâbo muli bashakulûza bâbo, mpu babè mwîmo gwâwe ensiku n'amango, n'oku wajizire makwânane manji wakazâg'ibalaganya. (17 (n)) Lêro rhwakugomera, wanacirhuhâna emwa abashombanyi bîrhu, ebwakubà rhwamakaz'iharâmya ba-nyamuzinda bâbo. Oli mushinganyanya Yâgirwa Nnâhamwîrhu. (17 (o)) Ci kwônene barhaciderhaga mpu obûla rhwamagwârhwa mpira rhukolaga rhwalekera ahôla, ci balunginage boshi n'enshushano zâbo mpu bakûle omulâli gw'omu kanwa kâwe, mpu baherêrekeze loshi-loshi omwîmo gwâwe, mpu badundaguze orhunwa rhw'abakukuza, bamalîre ntyôla irenge ly'aka Nyamuzinda kâwe n'oluhêrero lwâwe. (17 (p)) ntyo bakaz'iharâmya omu igulu lyoshi ba-nyamuzinda b'obwîhambi n'okucîsîmîsa lwoshi

embrere z'omwâmi w'igulu. (17 (q)) Yâgirwa, enshusho yâwe erhahindukaga buhanya oku barhacihali, mâshi, orharhuganyaguzagya omu malibuko gîrhu! Emihigo mibî abashombanyi bîrhu barhurheganyiza, ojire ebagalukire bônène n'omurhangiriza wankacîshomya mpu arhurhêra, ojire acîbonerekwo, abè lwîganyo lw'abâbo! (17 (r)) Yâgirwa okengêre, ociyêrekane olusiku lw'amalibuko gîrhu! Nâni ompè oburhwâli, Yâgirwa Mwâmi wa banyamuzinda na Murhegesi wa ngasi bukulu. (17 (s)) Ohire ebinwa binunu omu kanwa kâni hano mbà nkola ndi omu mbaka embrere z'entale, onayiyêrekeze omurhima embere z'abashombanyi bîrhu, baherêrekere haguma n'abandi boshi babashusha. (17 (t)) Rhwêhe okuboko kwâwe kurhucize, onayîshe ontabelle bulya niene ndi, ntanagwêrhi wundi nalibirhira kuleka we, wêne Nyakasane! (17 (u)) Oyîshi byoshi onayîshi oku ntabonakwo irenge ly'abarhasima bayumve izîno lyâwe, oyîshi oku ntabonakwo gw'entakembûlwa n'ogw'abanyamahanga. (17 (w)) Omanyire obulagîrire ndimwo, omanyire oku obwôba bungwêrhe erhi bucîbone bwâni burhuma, bulya bundi ebusù, mwa zino nsiku ndi nagenda engalanju hano igulu, bwôba n'enshonyi ziri nka za mwambalo gw'izinga. Waliha, ontenze kw'obwo bwôrhere, ojire burhankulikiraga omu nsiku zâni z'omurhûla. (17 (x)) Mwambalikazi wâwe arhalîraga oku cîbo ca Hamani, arhajaga oku nsiku nkulu z'ebwâmi arhananywaga amamvu g'abazimu. (17 (y)) Mwambalikazi wâwe arhacisimisagya

kundi kundi kurhenga olusiku akuhiragakwo omurhima kuhik'ene, ci muli we, Nyakasane, Nyamuzinda wa Abrahamu. (17 (z)) Nyamuzinda w'emisî elushire eya boshi, oyumvîrhize izù ly'abâli omu malibuko barhanacigwêrhi bulangâlire, orhukule omu maboko g'abaminya onankûle omu bwôba ndimwo!

5

Esteri aj'emunda mwâmi ali

¹ Oku lusiku lwa kasharhu lw'omusengero, Esteri ahogola emyambalo yâge y'emishîbo, ayambala eyâge yoshi y'obwamikazi. (1 (a)) Erhi alangala bwinjinjà iranga, ashenga Nyamuzinda olanga anacungula abantu boshi. Buzinda anacirhôla bambalikazi babirhi: agwârhîriza oku murhanzi; n'omwambalikazi wa kabirhi amuyîsha nyuma amulengirîze emirhêro yâge. (1 (b)) Omu bwinjà bwâge, obusù bwâge bwashagaluka bwenêne bwanalangala buzigire. Ci erhi n'omurhima gwâge guli gwadûrha n'obwôba. (1 (c)) Erhi ayikira emihanda yoshi, tundu kuli mwâmi. Agôla mango mwâmi ali abwârîre oku ntebe yâge y'obwâmi erhi anayambalizize ebimanyîso byoshi by'ensiku nkulu zâge; anahêrhe alangashana n'amasholo n'agandi mabuye minjinjà; ali wakulêrha ecôbâ. (1 (d)) Anaciyînamula obusù bwâge bwalabuka, alola n'oburhè bunene. Mwâmi kazi afà n'entemu. Erhi ahôla atulûla omubiri anayegemera omwambalikazi wali mulasize. (1 (e)) Lêro Nyamuzinda ahindula omurhima gwa

mwâmi agujira mutûdu. Ayimukanana n'obwôba oku ntebe yâge y'obwâmi anacigwârhira Esteri kuhika ayôrha bwinjà; amuhà omurhima n'ebinwa by'okurhûliriza. (1 (f)) «Kurhi byabîre Esteri? Ndi mushinja wâwe! Orhayôbôhe! Orhafè! Irhegeko lyâni liyêrekîre abantu kône. Shegera hano.»

² Mwâmi ayimusa akarhi kâge k'amasholo akadêkerezwa oku igosi lya Esteri amuhôbera anacimubwîra, erhi: «Nderheza!» (2 (a)) Esteri aderha, erhi: «Yâgirwa, nakubwîne os-hushire nka malahika wa Nnâmahanga. Lêro omurhima gwâni gwafuduka nayôboha obulashane bwâwe. Bulya, Yâgirwa, oli wa kusômeza n'obusû bwâwe buli bwa kusîmîsa.» (2 (b)) Erhi ayûsa okuderha, ahôla. Mwâmi ayôboha n'abamuli eburhambi balonza okumuhembûla.

³ Mwâmi anacimudôsa, erhi: «Bici bikugwêrhe, mwamikazi Esteri? Mbwîra bici walonza? Ciru akabà luhande lw'ecihugo câni nanakuhâlwo.»

⁴ Esteri anacishuza, erhi: «Waliha nka kusîmîsize mwâmi, nsengîre mwâmi ayîshe oku lusiku lukulu namurheganyîze ene omu mwâni haguma na Hamani.»

⁵ Mwâmi anacishuza, erhi: «Musêze Hamani ajire okwôla Esteri anadesire.»

Mwâmi anakanya boshi na Hamani bajà kuli lulya lusiku lukulu Esteri anabarheganyizagya.

⁶ Erhi babà bakola badwîrhe banywa idivayi, mwâmi anacidôsa Esteri, erhi: «Mbwîra bici osengîre? Nakushobôza byo. Mbwîra bici walonza? Ka luhande lw'ecihugo câni? Waluhâbwa.»

⁷ Esteri anacishuza aderha, erhi: «Eci nsengîre n'eci nalonza:

⁸ Walihà akabà nâni narhonyire omu masù ga mwâmi, na nka mwâmi alonzize okuyumvîrhiza eci nsengîre n'eci nalonza, mwâmi ashub'iyîsha irhondo oku lundi lusiku lukulu namurheganyiza haguma na Hamani na kuli olwôla lusiku nayûkiriza irhegeko mwâmi ampîre.»

⁹ Olwôla lusiku Hamani angenda ashagalusire. Ci erhi acîbona Mardokeyo aha muhango gwa mwâmi, buzira kuderha mpu akayimuka nîsi erhi okucîfukunya kwo kunyi embere zâge, anacikunirira bwenêne Mardokeyo.

¹⁰ Ci Hamani acihima bwenêne akanya ajà emwâge. Okubundi anacirhumiza mpu abîra bâge bayîshe kuguma na mukâge Zereshi.

¹¹ Hamani arhondêra okubabwîra ogw'obunji bw'obugale bwâge n'ogw'abagala bâge n'ecikono cinene mwâmi amuhebiremwo erhi amuyîmika mukulu w'abasirika n'abarhumisi bâge boshi.

¹² Kuhika ciru ayûshûla aderha, erhi: «Arhanali hoshi aho, ciru niene nieki omwâmikazi Esteri ayêmêrîre okujà oku lusiku lukulu anal'irheganyîze mwâmi rhweshi naye; na kandi ndalisirwe okuyîshubira irhondo rhweshi na mwâmi.

¹³ Ci ebyo byoshi ntà masîma bindêrhera amango nciri nabona ola Muyahudi Mardokeyo atamîre aha muhango gwa mwâmi.»

¹⁴ Lêro mukâge Zereshi, kuguma na balya bîra hâge banacimushuza, mpu: «Orheng'igend'igwîkîsa omurhi gwa makoro makumi arhanu, n'irhondo sêzi ohûne

mwâmi bamanikekwo Mardokeyo. Na ntyo wanagend'oshagulusire okwôla lusiku lukulu mweshi na mwâmi!» Elyôla ihano lyanacisimîsa bwenêne Hamani, anacijirisa ogwôla murhi.

IV. Abayahudi bacîhola

6

Hamani ayongwa

¹ Muli obwôla budufu mwâmi anacibula îrò, arhumiza mpu bamulêrhere ecitabu c'emikolo n'ebijiro byâge. Bacilêrha, barhondêra baci-bungûla banacisomera embere zâge.

² Lêro banacishimâna ahayandisirwe kurhi Mardokeyo ajag'imanyîsa obulyâlya bwa Big-tani boshi na Tareshi bali barhonyi babirhi ba mwâmi, bo bakazâg'ilanga enyumpa ya mwâmi na ngasi byoshi byanabagamwo; bali balalîre okuyîrha mwâmi Asuerusi.

³ Mwâmi anacidôsa, erhi: «Bicigi biguma Mardokeyo ahâbiragwe nka bukuze n'irenge kuli okwo ohôla?» Nabo balya barhumisi ba mwâmi bakazâg'imukolera agôla mango banacishuza, mpu: «Arhahabagwa cici.»

⁴ Mwâmi anacidôsa, erhi: «Ndi oli omu ngo?» Mw'agôla mango gonène, Hamani erhi ali embuga aha nyumpa ya mwâmi, aliyîshir'ihûna mwâmi mpu bamanike Mardokeyo oku murhi ali amurheganyîze.

⁵ Abarhumisi ba mwâmi banacishuza mwâmi, erhi: «Hamani oyo oli omu ngo.» Mwâmi anaciderha, erhi: «Ayîshe!»

⁶ Erhi Hamani aha amâjâ omu nyumpa mwâmi anacimudôsa, erhi: «Kurhi bankajirira omuntu mwâmi alonza okukuza?» Hamani acîjâ emurhima, erhi: «Wundi ndi mwâmi ankalonza okukuza ahanyuma lyâni?»

⁷ Hamani anacishuza, erhi: «Ka hali omuntu mwâmi alonza okukuza?»

⁸ Erhi kukwânîne okuyanka omwambalo gw'obwâmi, gulya mwâmi yênene akola arhanzir'iyambala n'okumuyamhisagwo; kandii okumuhira oku nfarasi mwâmi yenne akola arhanzir'igendakwo; erya ebarhwîre ecimanè c'obwâmi omu irhwe.

⁹ Ogwôla mwambalo n'eyôla nfarasi banabihà olya onali mukulu bwenêne omu bagula ba mwâmi naye anabiyanbisa olya muntu mwâmi alonza okukuza, kandi banajâ bamugeza omu miha nda y'olugo, banajâ bayâkûza embere zâge mpu: «Kw'ajirirwa ntyôla omuntu mwâmi alonza okukuza!»

¹⁰ Mwâmi anacibwîra Hamani, erhi: «Kanyagya duba oyanke ogôla mwambalo n'eyôla nfarasi na nk'okwôla onadesire ogendig'ikujirira Mardokeyo, MuyaHUDI, otamîre aha muhango gwa mwâmi, orhanalekaga akantu muli ebyôla onadesire.»

¹¹ Hamani anaciyanka gulya mwambalo n'erya nfarasi, ayambisa Mardokeyo gulya mwambalo anamugerana oku nfarasi omu ngasi lugo anayisha ayâkûza, erhi: «Ntyôla kwo mwâmi ajirira omuntu alonza okukuza.»

¹² Mardokeyo ashub'icishubirira aha muhango gwa mwâmi naye Hamani ayombokera emwâge n'omutula n'irhwe libwîke.

¹³ Hamani anacirhondêra ashambâlira mukâge Zereshi n'abîra bâge oku kwo byabîrage ntyôla. Abîra bâge na mukâge Zereshi, banacimubwîra, mpu: «Akabà kobinali Mardokeyo anali w'omu bûko bw'Abayahudi, mîra warhondêraga okucîrhôheza, ntâko wacimujira, okwôla wakaz'ifukamira burhahusa embere zâge».

Hamani oku lusiku lukuku emwa Esteri

¹⁴ Oku banacidwîrhe bashambâla ntyôla abaganda ba mwâmi banaciyirukira bayisha bakola balirhola Hamani mpu ajè oku lusiku lukulu, Esteri arheganyize.

7

¹ Mwâmi boshi na Hamani banacikanya bajà kuli lulya lusiku lukulu lwa mwamikazi Esteri.

² Kuli ogwôla mulegerege gwa kabirhi, erhi bahika oku mango g'okunywa idivayi, mwâmi anacidôsa Esteri, erhi: «Bici osengîre wâni mwamikazi Esteri? Wanabishobôla. Bici walonza? Ciru cankabà cigabi ca kabirhi c'obwâmi bwâni, wanakubona.»

³ Omwâmikazi Esteri anacishuza, erhi: «Akabà ntonyîre omu masù gâwe, Yâgirwa shebuje na nka mwâmi abwîne okwôla kuyumânîne, nkusengîre akalamo: gwo musengero gwâni ogwo, n'oku lubaga lwâni nako na kuguma lubè n'akalamo kwo ndwîrhe nacifinja okwôla.

⁴ Bulya rhwaguzîbwe nie n'olubaga lwâni, mpu barhumalîre, barhunigûze, rhuherêrekere rhweshi. Ciru acibâge rhwaguzibagwa mpu barhuhêke bujâ, mpu rhuj'ibâ bantu ba kukola konene, nali nacîhulikira konene; ci kwônene

omushombanyi ntà mango agalula omuhona mwâmi ayish'ibona muli okwôla».

⁵ Mwâmi Asuerusi anaciderha, abwîra omwâmikazi Esteri, erhi: «Ndi oyo na ngahi aligi oyôla ogwêrhe ezo nkengêro omu murhima?»

⁶ Esteri anacishuza, erhi: «Omushombanyi, omwîsi y'oyûla Hamani, y'oyûla kaheza!» Hamani ageramwo omusisi embere za mwâmi n'embere z'omwâmikazi.

⁷ Mwâmi n'o bukunizi bunene anacihuluka mulya bakazâg'inywera idivayi aj'omu busani bwâli ahôla bwâmi. Hamani anaciyimuka mpu akolaga ashenga amagala emu nda omwâmikazi Esteri ali bulya amâbona oku emunda mwâmi ali mîra olufû lwâge lwahigagwa.

⁸ Mwâmi anacirhenga mulya busani anacishubira mulya bakazâg'inywera amamvu, ashanga Hamani ali amacikwêba kulya ntebe Esteri alikwo. Mwâmi anaciderha erhi kwo kurhi okûla? Ciru anakola ashimbulîre mwamikazi hanôla mwâni, munôla bwâmi? Ecôla cinwa cirhali cicihumanuka omu kanwa ka mwâmi amango bahundikaga Hamani omushangi ebusû.

⁹ Harbona, muguma omu barhonyi ba mwâmi, aderha erhi na mwâmi anayumva mpu: «Sinza oku omurhi gwarheganyibagwa na Hamani mpu bamanikekwo Mardokeyo; olya muntu wayîshig'imanyîsa okwinja kuli mwâmi, guli mugwike omu mwa Hamani; guli gwa makoro arhanu!» Mwâmi anacishuza, erhi: «Abè yêne ye bamanika kwo!»

¹⁰ Banacimanika Hamani kuli gulya mulingoti arheganyizagya Mardokeyo. Na ntyôla mwâmi anacitwîka oburhè.

8

**Abayahudi bayôkolwa*

¹ Muli olôla lusiku lonêne, mwâmi anacihà Esteri erya nyumpa ya Hamani, mushombanyi w'Abayahudi na Mardokeyo ahika embere za mwâmi ebwa kubà omwâmikazi Esteri anashambalîre mwâmi kurhi obûko bwâge buyôsire bonaye†.

² Mwâmi ali amahogola hilya higondo hyâge ali ayambisize Hamani, anacihiyambisa Mardokeyo nave Esteri anacihira Mardokeyo muli erya nvumpa ya Hamani.

³ Esteri ashub'iderha embere za mwâmi; anacirhimba aha magulu gâge, alaka, ashenga mpu bakûle gulya muhigo mubî gwa Hamani w'Omugagi ali agwêrhe oku Buyahudi.

⁴ Mwâmi anacilamhulira akarhi kâge k'amasholo emunda Esteri ali, naye anacizûka, anaciyîmanga embere za mwâmi.

⁵ Anaciderha, erhi: Nka mwâmi abwîne oku kushingânîne na nka kulya nâni nantonyire emunda ali, anaderha bayandike amaruba g'okuhanza galya maruba olya Hamani mugala wa Hamdata w'Omugagi gayandikagwa naye mpu bayîrhe ngasi Buyahudi bali omu cihugo ca mwâmi.

* **8: 8, 0** Bwîrhonzi bwa Esteri n'okukenga Nnâmahanga kwâge byamaciza Abayahudi † **8:1 8, 1** Mwâmi anacihà Esteri erya nyumpa ya Hamani: Ngasi watwîrîrwe okufâ, mwâmi anamushokôle. Ehirugu byâge byoshi byashuha bya mwâmi (Rhulole muli 1 Bâm 21). 8, 7: Ngasi yêshi walonzize okuyîrha Abayahudi kw'anakazâg'ihanwa kuguma n'owalonzagya okuyîrha mwâmi (Est 2, 21-23).

⁶ Bulya-kurhigi niono nankalembere obuhanya bwayîshira olubaga lwâni, kurhigi nankayêmêra nti olubaga lwâni luhungumuke?

⁷ Mwâmi Asuerusi anacibwîra omwâmikazi Esteri n'olya Muyahudi Mardokeyo, erhi: «Loli oku nahîre Esteri erya nyumpa ya Hamani, naye Hamani yêne amanikwa oku murhi ebwa kubâ anali agwêrhe ogwôla muhigo mubî oku Buyahudi.

⁸ Mugend'iyandika nk'oku munabwîne kushingânîne, amaruba g'okulîkûza Abayahudi okw'izîno lya mwâmi, munahirekwo akashê k'ehigondo hya mwâmi, bulya ngasi hiyandisirwe okw'izîno lya mwâmi na kandi hifundi kwa n'akashê k'ehigondo hyâge, mandiko ga bene agôla garhakacihamwa.»

⁹ Abayandisi boshi ba mwâmi banacihamagalwa, omu nsiku makumi abirhi n'isharhu z'omwêzi gwa kasharhu, gwo guligi mwêzi gwa Siwâni; banaciyandika nka oku Mardokeyo anali arhegesire mpu bayandikire Abayahudi, abarhwâli, abarhambo bakulu, abarhambo b'ebihugo biri kurhenga e Buhindi kujà e Etiyopiya, byo bihugo igana na makumi abiri na nda, ngasi cihugo kulya banayandika mulico na ngasi lubaga kulya baderha omu lulimi lwâbo, n'oku Buyahudi omu mandiko n'omu lulimi lwâbo.

¹⁰ Ago maruba gayandikagwa oku izîno lya mwâmi Asuerusi ganajakwo ehigondo hyâge, gahêkwa n'abarhumisi bashonyire oku nfarasi nyinjà ya mwâmi.

¹¹ Muli agôla maruba mwâmi ali ayêmêrîre

Abayahudi okucîlunda haguma lyo bafungira obuzîne bwâbo, kuguma n'obuhashe bw'okuyîrha, okumalîra, ciru n'obw'okunigûza abashombanyi bâbo, abâna bâbo na bakâbo, balya banashûbûzinye omu mashanja, omu mirhundu n'okuhagula ebirugu byâbo‡.

¹² N'okwôla mpu kujirwe lusiku luguma omu bihugo bya mwâmi Asuerusi byoshi, omu nsiku ikumi n'isharhu z'omwêzi gwa kal'ikumi na kabirhi, gwo mwêzi gwa Adari.

Irhegeko lya mwâmi Asuerusi ly'okubabalira Abayahudi

(12 (a)) Olwandiko lw'amaruba gw'okubabalira Abayahudi: (12 (b)) Ga mwâmi Asuerusi, omwâmi mukulu. Ayandikiraga abarhambo b'omu bihugo byâge oku binali igana na makumi abirhi na nda, kurhenga e Buhindi kujà e Etiyopiya; n'oku ngasi banalanga ebirugu bîrhu, mweshi rhumuhîre omusingo! (12 (c)) Bantu banji, erhi babà bamakuzibwa n'obwinjà burhalusire bw'abalonza okubajirira aminjà, bôhe kunabè kucibona bakola bacibona. Arhali oku bashizi bîrhu bônene bacîhindula, ci erhi bajejerhwa n'obugale bwâbo, anabè ababajirira aminjà bo bakola balonziyîrha. (12 (d)) Arhali

‡ 8:11 8, 11 Erhi wankalolereza bwinjà, wanabona oku aga mandiko gamashubûlula bwinjinjà galya mandiko ga Hamani galumizibagwa omu cihugo (Est 3, 12.15; 8, 9-14). Ebihindwîre byône, kuli kubona oku abalibanigwa, bwo Buyahudi, bwo bakola banigûza. Rhwêhe rhufudusire omu kubona irhegeko likali liri nk'eri. Cirhurhayibagiraga oku Mardokeyo na Esteri bali bantu ba Malaganyo ga balya barhalisag'imanya irhegeko lihyâhya ly'okuzigira omushombanyi.

kurhamanya aminjà g'abantu gônene balekêrera, ci omu bucîbone bwâbo bali bantu barhuzirwe n'ebya hanôla igulu, banamanye mpu nkaba bafuma olubanja lwa Nyamuzinda orhabonakwo banyankola-maligo anayîshi ngasi kantu. (12 (e)) Kanji kanji w'anabona abantu nka bamahabwa obuhashe, omu kushumikwa n'abîra bâbo balya bahîrwe cikono cilebe, banalonze okubulaga omukò g'omwêru-kwêru, lêro bacîlerhere amabî garhankabukwa. (12 (f)) Obulyâlya bw'ababî, bunalonze okurheba balya bantu binjà babarhegeka. (12 (g)) Loli bwinjà: Arhali omu myanzi yagezire mîra mwonene mwankaboneka ebiri nkebyo mmukengêzize ci n'erhi mwankalola byajirwa hôfi na ninyu, mwanabona ebijiro bibî by'abâli oku buhashe bwa bene abôla. (12 (h)) Nêci, nacîhangâna okwôla kurhacibaga omu nsiku zayîsha, lyo ngasi muntu alama n'omurhûla, buzira kadugundu omu bwâmi bwîrhu, (12 (i)) Nakûla abarhakwânîni, n'okurhimanya ebyahira n'ebyahiruka okushingânîne.

(12 (k)) Mweshi murhahabiri kurhi, Hamani mugala wa Hamdata, muntu w'e Macedoniya, okunali arhali w'omu bûko bw'Abapersi, muntu rhurhankagererize ciru embere, lêro rhwanacimuyankirira bwinjà nka cigolo. (12 (l)) Abona oku nêci rhwamuyankirire bwinjà nk'okurhunajirira agandi mashanja kuhika ciru rhwamulola nka y'ekola larha ciru n'abantu boshi bakafukamiriza embere zâge nka kulya anali wa kabirhi omu cikono c'obwâmi (12 (m)) Ci kwônene ayêrekana oku

arhankahasha okuyôrhana iragi lya bene eryo, arhondêra okujà kwafufula eyi n'eyi oku buhashe bwâni, n'okulonza okuheza akalamo kâni. (12 (n)) Rhujira còkola, muntu oyôrha arhujirira aminjà, ye Mardokeyo; rhujira na Esteri, ye wîrhu w'ebwâmi orhabakwo izâbyo, naye Hamani omu binwa byâge by'obunywesi n'eby'obwîsi abahunira olufù, kuguma n'olubaga lwâbo loshi; (12 (o)) Omu kujira ntyôla, alilangâlire okurhanywa n'abandi na buzinda ecihugo c'Abapersi acihe ab'e Macedoniya.

(12 (p)) Ci kwônene abôla Buyahudi bali batwîrîrwe okufà n'oyôla mwîsi, rhwêhe rhunabone oku barhabà bîsi n'oku barhegekwa n'amarhegeko gashingânîne; (12 (q)) rhunabone oku bali bâna b'Owe-nyanya, Nyamuzinda ozîne mukulu bwenêne, ye warhuhâga, kuguma na bashakulûza, narheecka obwâmi bwîrhu n'obushinganyanya bunene. (12 (r)) Co cirhumire murhaciyumvagya galya maruba garhumagwa na Hamani mugala wa Hamdata, kulya kubà owagayandikaga amanisirwe oku murhi boshi n'enyumpa yâge yoshi, aha muhango gwa Suza, bw'obuhane bushingânîne Nyamuzinda, Murhegesi w'ebintu byoshi amujirîre. (12 (s)) Hano mubà mwamamanika agâla maruba, ngasi hoshi muleke Abayahudi bashimbe n'obwâlagale amarhegeko gâbo. Munabarhabâle okuciyônôlakwo balya bahizire okubayîrha mw'olwo lusiku lwalilulalirwe, kwo kuderha: omu nsiku ikumi n'isharhu z'omwêzi gwa kal'ikumi na kabirhi, gwo mwêzi guderhwa Adari. (12 (t)) Bulya Nyamuzinda

Lulema w'ebintu byoshi, oku lubaga lwâge, ahindwire olusiku lwâli lwâbà lwa buhanya mpu lubè lwa kushagaluka oku lubaga lwîshogwa.

(12 (u)) Ninyu mwe Buyahudi kuziga mukuze olwôla lusiku lw'irenge n'enshagali nk'oku munajira oku zindi nsiku zinyu nkulu na ntyôla olwôla lusiku lwâbà, bunôla n'agandi mango gayîsha, cêrekane c'akalamo kuli mwene n'oku bandi boshi b'obulonza bwinjâ omu Persi, na kwa balya balonza okurhulenganya gabè mango ga kukengêra okuhwa kwâbo. (12 (x)) Olugo ciru n'ecishagala cirhashimbiri ebyôla binwa cinanyagwe, itumu licizungulemwo, cinadulikwe muliro, cirhaciyûbakagwamwo, arhali n'abantu bônene ciru n'ensimba n'enyunyi z'emalunga.

¹³ Ebinwa by'ago maruba byâli irhegeko, lyanacilumizibwa omu ngasi cihugo n'emwa ngasi ishanja, mpu ly'oloôa lusiku Abayahudi bahasha okucîhôla oku bashombanyi bâbo.

¹⁴ Abahêkaga amaruba bagenda n'engâlè z'ebwâmi, bakanyîriza bwenêne, bulya kw'irhegeko lya mwâmi lidesire. Elyôla irhegeko lyanacimanyisibwa omu Suza kwo kali karhwa-bwâmi.

¹⁵ Mardokeyo arhenga oku bwâmi anakola ayambîrhe emyambalo y'obukulu yalimwo ey'akaduku n'ey'akêru, ecimanè c'amasholo camuli omw'irhwe, acîhundikira n'ecishûli c'omukara gw'akalinga. Olugo lwa Suza loshi lwayîsha lwabanda orhubûli n'omwîshingo.

¹⁶ Oku Buyahudi, olwôla lusiku luli nka lwa ku-molekerwa, lusiku lwa masîma, lwa mwishingo na lw'irenge.

¹⁷ Omu ngasi cihugo n'omu ngasi mu rhundu, eryôla irhegeko lya mwâmi na galya maruba gâge, omu Buyahudi banali erya munda gakabà masîma na mwishingo, bakajira ensiku nkulu n'idinye. Na banji omu lubaga bacijira Buyahudi erhi kubayôboha kurhuma.

9

Okuhima abashombanyi olwa Purimu

¹ Omu mwêzi gwa kal'ikumi na kabirhi, gwo mwêzi guderhwa mwêzi gwa Adari, omu nsiku ikumi n'isharhu z'ogôla mwêzi ly'irhegeko n'amaruba ga mwâmi byâli birhegesirwe okuyûkirizibwa na muli olwôla lusiku lyo abashombanyi b'Abayahudi bali balangâlire okubahima loshi, ci byahinduka kundi kundi; Abayahudi banacibà bo bahumbarhaza abashombanyi bâbo.

² Abayahudi bashûbûzanya omu lugo lwâbo ngasi baguma aha banayûbakaga omwôla cihugo ca mwâmi Asuerusi mpu bayîrhe balya banali babahigire oku bayîrha; na ntâye wankadesire mpu bayîrhe balya banali babahigire okubayîrha; na ntâye wankadesire mpu abacika bulya obwôba bwâli erhi bwagwâsire abantu boshi.

³ Abasirika n'abarhambo b'abantu banali omu bihugo bya mwâmi byoshi, abakulu n'abarho, boshi barhabmala Abayahudi erhi kuyôboha kurhuma.

⁴ Mardokeyo ali akola alengerîre oku mwâmi n'irenge lyâge lyanaja lyalumira ngasi cihugo. Bulya obuhashe bw'oyôla Mardokeyo bwajaga bwayûshûka ko nene.

5 Abayahudi bageza oboji bw'engôrho omu bashombanyi bâbo, babanigûza, babaherêrekeza, banabakolera mwône nka oku banalonzagya*.

6 Omu murhundu gwa Suza mwonene, Abayahudi bayirhamwo erhi okuyîrhisamwo bantu magana arhanu.

7 Banacibalambikamwo Parshandata, Dalofona, Aspata,

8 Porata, Adaliya, Aridata,

9 Parmashita, Arizayi, Aridayi, Wayezata,

10 bâna ikumi ba Hamani mwene Hamdata, mushombanyi w'Abayahudi. Ci kwônene barhahagulaga†.

11 Olwo lusiku lonêne, omuganjo gwa abanzirwe omu Suza karhwa-bwâmi, gwayirukira gwahika emunda mwâmi ali.

12 Mwâmi anacibwîra omwâmikazi Esteri, erhi: «Abayahudi bamayîrha munôla Suza omu karhwa-bwâmi bantu magana arhanu, na bene Hamani oku banali ikumi; ndi omanyire bici bakozire omu zindi mpande z'ecihugo ca mwâmi? Bici olonzize wanabihabwa, cici odwîrhe wacîfinja? Wanabijirirwa.»

13 Esteri anacishuza, erhi: «Nka mwâmi abwîne kuli kwinjà, Abayahudi b'omu Suza

* **9:5 9, 5 9, 5:** Omwandisi arhalonza okuderha erhi okucîhola kubà kwinjà. Ci alonza okuhugûla nyigîrîzo nguma zibà omu Bibliya ziyêrekîre abarhindibuzîbwe: alonza okujirira abâbo amabî, ebinyegeyege byâge binamugalukire nnabyo. † **9:10 9, 10** Barhahagulaga: Ciru kwankabà mwâmi ali bayêmêrîre mpu bahagule (Est 8, 11). Abayahudi barhajaga bayîrha mpu lyo bacîgaza, ci mpu lyo bacîfungira.

bashub'iyêmêrerwa okujira irhondo nk'oko irhegeko lyanali libayêmêrîre okujira ene, n'abôla bene Hamani oku banali ikumi bamanikwe oku murhi.»

¹⁴ Mwâmi anacirhegeka mpu bajire ntyôla, n'e ryo irhegeko lyanacimanyisibwa omu Suza mwoshi. Bamanika balya bâna ikumi ba Hamani.

¹⁵ Abayahudi erhi bashubishûbûzanya kandi omu nsiku ikumi n'irhanu z'omwêzi gwa Adari bashub'iyîrha omu murhundu gwa Suza bandi bantu magana asharhu. Ci kwônene barhahag-ulaga.

¹⁶ Abandi Buyahudi bali omu bindi bihugo bya mwâmi, nabo banacishûbûzanya mpu lyo bacîlanga bwinjà. Bayegûla abashombanyi bâbo babayîrhamwo bantu bihumbi magana gali nda. Ci barhahagulaga.

¹⁷ Lwâli lusiku lwa kal'ikumi na kasharhu lw'omwêzi gwa Adari; n'olusiku lwa kal'ikumi na kani, lwâbâ lwa kurhamûka, na ntyôla balujira lusiku lukulu lwa kushagaluka bwenêne.

¹⁸ Abayahudi b'omu Suza bali bashûbûzinye omu lusiku lwa kali ikumi na kasharhu n'olwa kal'ikumi na kani lw'omwêzi barhamûka olusiku lwa ij'l'ikumi na karhanu lw'omwêzi lwo lwanabirage lusiku lukulu lwâbo lw'okusîma n'okushagaluka.

¹⁹ Co cirhuma Abayahudi b'omu lugo bajira olwâbo lusiku lw'okushagaluka omu nsiku ikumi n'inni z'omwêzi gwa Adari, lwo lubâ lusiku lukulu lwâbo lw'okucîshinga, lusiku lwa kusîma, na muli olwôla lusiku ngasi Muyahudi anarhumire omulungu wâge nshololo nsungunu.

(19 (a)) Ci Abayahudi b'omu burungu bashagaluka banahâna enshololo emw'abalungu bâbo omu nsiku ikumi n'inni z'omwêzi gw'Adari.

V. Olusiku lukulu lwa Purimu

Okujira olusiku lukulu lwa Purimu

²⁰ Mardokeyo ayandika ebyôla byoshi, anacirhuma n'amaruba oku ngasi Buyahudi banayûbakaga omu cihugo ca mwâmi Asuerusi, oku bali hôfi kugu ma n'abâli kuli.

²¹ Abasêza okukuza olusiku lukulu lw'omu nsiku ikumi n'inni na ikumi n'irhanu z'omwêzi gwa Adari;

²² n'okushagaluka muli ezôla nsiku bulya ziri nsiku bahimagamwo abashombanyi bâbo, gwo mwêzi amalumwa gâbo gahindukaga masîma, gwo mango ensiku z'emishîbo zahindukaga nsiku nkulu. Ezôla nsiku nkulu zibè nsiku za busîme ezi ngasi muguma akarhumiramwo bene wâbo enshololo n'okuhâna oluhembo lusungunu oku bakenyi.

²³ Abayahudi bakujira nkômedu okwôla barhangira olwo lusiku n'okwôla Mardokeyo abayandikiraga.

²⁴ Nêci okwôla kwoshi, bulya Hamani mwene Hamdata w'e Agagi olya mushombanyi w'Abayahudi ali amârhôla omuhigo gw'okubaheza n'okubashûrhira e «Puri» kw'okubayeshera ecigole c'okubaherêrekeza.

²⁵ Ci kwônene erhi acija emunda mwâmi ali okugend'ihûna mpu Mardokeyo amanikwe mwâmi anacirhegeka mpu ogôla muhigo gw'okumalîra Abayahudi gugalukire Hamani,

muntu mubî wagujiiriraga Abayahudi, banacimumanika oku murhi, ye n'abagala.

26 Co carhumire olwôla lusiku luyirikwa izîno lya «Purimu» lirhenga oku luderho «Puri», kwo kuderha ecigole. Ntyôla nk'oku byanali mwagalya mamba ga Mardokeyo kwo byanayîshir'igibonekana, kwo byanayishir'ibahikakwo.

27 Abayahudi haguma n'iburha lyâbo n'abandi balonza okulungana nabo‡, bahiga n'obulonza boshi okukâkuza buzira kuyibagira ezo nsiku zombi. Lyabà irhegeko lya kukajirwa ngasi mwâka nka kulya amaruba gâbo ganali gadesire na nka kulya banatwaga ago mango.

28 Ezôla nsiku nkulu zayîsh'ikakengezibwa n'okukuzibwa kurhenga oku iburha kujà oku lindi iburha, omu ngasi mulala, omu ngasi cihugo, n'omu ngasi murhundu, n'ezo nsiku za Purimu irhondo zirhalekagwa ngasi hanabà Omuyahudi hoshi, n'irhondo iburha lyâbo li-manye lyankanayibagira okwôla.

29 Omwâmikazi Esteri mwâli wa Abihayili n'olya Muyaahudi Mardokeyo banaciyandika n'obuhashe bwâbo amaruba g'okusêza galya maruba ga kabirhi gali gayêrekîre ensiku za Purimu.

30 Banacirhuma agôla maruba muli bihugo igana na makumi abirhi na nda by'omu bwâmi bwa Asuerusi; byàli binwa by'akalembe

‡ 9:27 9, 27 Abo bantu barhàli Buyahudi bakaburhano ci balya bacibwînîre oku hali Nyamuzinda w'okuli, barharhindiraga okuj'omu idini ly'Abayahudi n'okushimba obwôrhere bwâbo.

n'obwîkubagirwa,

³¹ bya kubakomêreza mpu bajire ezôla nsiku za Purimu omu nsiku zirhegesirwe, nka kulya Omuyahudi Mardokeyo na Mwâmi-Kazi Esteri banazitwaga na nka kulya kwarhegekagwa kuli bo bônene, n'okw'iburha lyâbo mpu bakaz'icîshalisa n'okucîbabaza.

³² Kwo irhegeko lya Esteri lyayimanzize ntyôla ebyo biyêrekîre olusiku lukulu lwa Purimu n'okwôla kwanaciyandikwa omu citabu.

10

Mardokeyo aj'irenge

¹ Mwâmi Asuerusi arhegeka okuvurhîsa omu cihugo câge coshi n'omu ngasi bindi bihugo byanali omu nyanja.

² Ebijiro byâge byoshi biyêrekîre obuhashe n'obuhimane by'oku Mardokeyo akuzibagwa na mwâmi, ebyo byo shi biri byandike omu Citabu c'Emyanzi y'Abâmi b'e Mediya na ab'e Persi.

³ Bulya Omuyahudi Mardokeyo ali akola wa burhanzi enyuma za mwâmi Asuerusi; ali muntu mukulu omu masû g'Abayahudi, ali asîmirwe na bene wâbo mwandu, akazâg'ilonza aminjà g'olubaga lwâge loshi na ngasi mango ebi nwa byâge byâbâga bya murhûla oku ishanja lyâge.

(3 (a)) Mardokeyo anaciderha, erhi: Nyamuzinda yêne wajiraga ebyôla byoshi! (3 (b)) Bulya nkakengera ecilôrho nabwîne kuli okwôla, nambone oku ntà ci nwa ciru n'eciguma cagezire cirhanabaga oku calitwîrîrwe.

(3 (c)) Ciru n'iriba lisungunu lyabaga lwîshi lunene, ciru n'akamole kamoleka, ciru n'izûba, ciru n'amîshi manji. Olwo lwîshi lunene ye Esteri wayankagwa na mwâmi, anajirwa mwamikazi.

(3 (d)) Empangaza ibirhi zâli nie rhweshi na Hamani. (3 (e)) Amashanja galimwo balya boshi bashûbûzanyagya mpu baherêrekeze Abayahudi.

(3 (f)) N'olubaga lwâni ye Israheli walakiraga emunda Nyamuzinda ali anayôkoka. Nêci Nyakasane acizize olubaga lwâge na nîrhu rhwêne arhuyôkola muli agôla malibuko. Nnâmahanga ajizire ebisômerîne n'ebirhangâzo binji birhasâg'ibo nekana bundi omu gandi mashanja.

(3 (g)) Co carhumaga arheganya njira ibirhi: njira nguma oku lubaga lwâge n'eyindi oku gandi mashanja goshi. (3 (h)) Ebyôla byanabîre omu mango gâbyo nk'oku Nnâmahanga anali alâlîre oku mashanja goshi.

(3 (i)) Lêro Nyakasane anaciyîbuka olubaga lwâge n'omwîmo gwâge agutwîra olubanja.

(3 (j)) N'ezôla nsiku ibirhi olw'ikumi na kani n'olwa kal'ikumi na karhanu z'ogwo mwêzi gw'Adari, zaba nsiku z'okushûbûzanya, z'obusîme, na z'omwîshingo munene embere za Nyamuzinda, oku ngasi bûko bwâbo na ngasi mango omu Israheli lwo lubaga lwâge.

Emyanzi yali esigîre

(3 (k)) Omu mwâka gwa kani kurhenga Ptolemeyo ali mwâmi boshi na Kleopatri, Dositeyo, muntu wakazâg'iciderha mpu ali mudâhwa w'omu bûko bwa Levi kuguma

boshi n'omugala Ptolemeyo, banaciyisha
badwîrhe agâla maruba gashambîre oku Purimu;
banaciderha mpu gali maruba g'okunali,
mpu gayandikagwa na Lisimako mugala wa
Ptolemeyo w'e Yeruzalemu.

BIBLIYA NTAGATIFU OMU MASHI
The Holy Bible in the Shi language of the Democratic
Republic of the Congo: Bibliya Ntagatifu omu mashi
(Bible with Deuterocanon)
La Sainte Bible en langue shi de la République
démocratique du Congo

copyright © 2024 BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Language: Mashi (Shi)

Contributor: BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Bibliya aha nfune ajage n'emurhima n'omu bijiro

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

32d7d8c6-4f1f-556c-bf3d-9ed771bbfd1e